

HAMELIN OCTAVE AUGUSTE LOUIS, ur. 22 VII 1856 w Lion k. Angers, zm. 11 IX 1907 w Huchet (departament Landes), filozof, twórca „racjonalizmu integralnego”. H. rozwinął neokrytycyzm Ch. Renouvier’a i J. Lacheliera w kierunku skrajnego racjonalizmu; podejmując typową dla pokantowskiego neokrytycyzmu problematykę teoriopoznawczą usiłował wyprowadzić → kategorie myślenia nie (jak Renouvier) drogą empiryczną, lecz (na sposób heglowski) dialektycznie i apriorycznie przez tezę, antytezę i syntezę, na zasadzie prawa koniecznej korelacji przeciwstawnych pojęć w myśli; przykładem tej triady jest przyczynowość, celowość i osobowość (wolność) jako ich synteza. Pojęcia te służyły ostatecznie apriorystycznej rekonstrukcji rzeczywistości (→ idealizm), interpretowanej w sposób „relacyjny”, w której człowiek stanowił świadomą własnej wolności „osobowość”, a Bóg jako syntezujący w sobie wszystkie „relacje” był zasadą i fundamentem jedności świata. Do ważniejszych dzieł H. należą: *Essai sur les éléments principaux de la représentation* (P 1907), *Le système de Descartes* (P 1910, 1921²), *Le système d’Aristote* (P 1920), *Le système de Renouvier* (P 1921).

A. Sesmat, *Dialectique. H. et la philosophie chrétienne*. P 1955; E. Gilson, T. Langan, A.A. Maurer, *Recent Philosophy. Hegel to the Present*. NY 1962, 1966² (*Historia filozofii współczesnej od Hegla do czasów najnowszych*. Wwa 1977, 292-296); C. Smith, *EPh* III 408-409; A. Masullo, *EF* III 448-450; P. Heitkämper, *Der Personalitätsbegriff bei Octave H.*. Meisenheim am Glan 1971; F. Turlot, *Idéalisme dialectique et personnalisme. Essai sur la philosophie d’H.*. P 1976.

Mariusz Wądek

TOWARZYSTWO
NAUKOWE
KATOLICKIEGO
UNIwersytetu
LUBELSKIEGO

ENCYKLOPEDIA

KOMITET HONOROWY

JÓZEF KARDYNAŁ GLEMP
HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
ARCYBISKUP JÓZEF KOWALCZYK
FRANCISZEK KARDYNAŁ MACHARSKI
ARCYBISKUP BOLESŁAW PYLAK

KATOLICKI
UNIwersytet
LUBELSKI

KATOLICKA

Tom VI

GRAAL – IGNORANCJA

pod redakcją

JANA WALKUSZA
– redaktor naczelny

STANISŁAWA JANECKA
– zastępca redaktora naczelnego

STANISŁAWA WIELGUSA
– przewodniczący Redakcji Naczelnej

STANISŁAWA FITY

JERZEGO MISIURKA

MARIANA RUSECKIEGO

ANTONIEGO STĘPNIA

ANZELMA WEISSA

LUBLIN 1993